

Täysistunto

Perjantai 5.2.2016 klo 12.59—13.32

3. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2015

Kertomus K 17/2015 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 6/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 6/2015 vp. Keskustelun aloittaa tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja edustaja Heinäluoma.

Keskustelu

13.01 **Eero Heinäluoma sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Finanssipolitiikan valvonnan työkalut ovat uusia työkaluja, erittäin tärkeä osa euroalueen vakauden varmistamista. Nämä muutoksethan koskevat kaikkia euroalueen maita, ja ne tehtiin sen jälkeen, kun Kreikan rahoituskriisi aiheutti syvän järkytyksen unionissa ja erityisesti euromaissa. Paljastui paljon sellaista, joka ei ollut näkynyt aikaisemmassa raportoinnissa. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Tämän johdosta on luotu mittava joukko uusia säännöksiä ja myös näitä uusia työkaluja sen varmistamiseksi, että tiedot jäsenmaista, jäsenmaiden talouspolitiikasta ovat oikeat ja toisaalta että jäsenmaat ajoissa tekevät korjaavia toimia ongelmien ilmetessä.

Osana tätä systeemin muutosta on myös riippumattomien valvontaelinten luominen. Eli finanssipolitiikan valvontaa varten kaikissa jäsenmaissa täytyy olla riippumaton virasto, joka arvioi hallituksen antamien tietojen luotettavuutta. Meillä tämä tehtävä on annettu Valtiontalouden tarkastusvirastolle, jonka raportista nyt on kysymys.

Virasto on käynyt lävitse vakaus- ja kasvusopimuksen kriteerejä ja niiden noudattamisen toteutumista ja aivan erityisesti sopimuksen ennalta ehkäisevää osaa eli sitä osaa, jolla pyritään varmistamaan, että vaikeuksiin ei jouduta, ja sitten jos ollaan ylitetty annettuja velkaantumiskriteereitä, niin miten niitä ryhdytään korjaamaan. Tätä on tehty kahteen otteeseen: ensin alkusyksystä ja sitten marraskuussa lisämuistiolla.

Tärkeä havainto Suomen eduskunnan ja meidän kaikkien kannalta on se, että viraston selkeä johtopäätös on, että vakaus- ja kasvusopimuksen kriteerit täyttyvät myös vuonna 2015 eikä liiallisen alijäämän menettelyä näin ollen ole syytä käynnistää. Tästähän syksyllä käytiin myös keskustelua ja oli huolta, jopa arvioita siitä, että Suomi olisi joutumassa Euroopan unionin holhouksen alle.

Virasto on arvioinut myös pääministeri Sipilän hallituksen vaalikauden ensimmäistä julkisen talouden suunnitelmaa. Sehän pitää sisällään 4 miljardin euron nettomääräisen me-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

nosopeutuksen, tämän lisäksi eräitä veroperustemuutoksia ja sitten eräitä kertaluontoisia menoja näihin niin sanottuihin kärkihankkeisiin.

Edellinen hallitushan teki vaalikauden aikana lähes 6 miljardin euron sopeutuksen, jossa oli menojen ohella voimakkaasti myös tulopuoli mukana. Ja tässä ohjelmassa taas sitten korostuvat nimenomaisesti menoihin tehtävät säästöt.

Tarkastelun kohteena on koko julkinen talous: paitsi valtiontalous myös kuntatalous ja työeläkerahastointi. Tarkastusvaliokunta on oman kuulemisensa kohdalta pitänyt myönteisenä, että kuntatalous ja sosiaaliturvarahastot ovat tarkastelussa mukana. Samalla on selvää, että erityisesti kuntatalouden vaikutustoimien arvioinnin osalta olemme tilanteessa, jossa kunnallinen itsehallinto pitkälti suojaa viime kädessä kuntien päätöksiä, ja niihin ei mikään hallitus voi yksiselitteisesti puuttua ottamalla kuntien koko päätöksentekoa itselleen. Eli kysymys on kuntatalouden menojen arvioinnista ja siihen vaikuttamisesta mutta ei lopputuloksen takaamisesta.

Valiokunta omassa työssään on joutunut toteamaan, että nämä säännöt ovat erittäin monimutkaisia ja vaativat pitkällistä opiskelua ja aika paljon ajankäyttöä, ja on selvää, että sääntöjen toteutuksen kannalta yksinkertaisempi järjestelmä olisi edullisempi kaikille. Tässä mielessä on syytä odottaa, miten tätä järjestelmää tullaan kehittämään.

Huomionarvoista on, että kaikkia menoja ei nykyiselläänkään eikä myöskään tulevaisuudessa lasketa tänne vuotuisen alijäämään. Tähän liittyvät aikaisemmin tehdyillä ratkaisuilla vaikeuksiin joutuneiden euromaiden tukipaketit. Niiden kansallista osuutta ei ole laskettu velkaantumiseen mukaan. Sen peruste on tietysti yksinkertainen: jos auttaa kaveria ja sen takia joutuu itse ongelmiin, niin tämä tie olisi kovin huonosti perusteltavissa niissä jäsenmaissa, jotka tukea antavat. Samalla tavalla komissio on tiedotteessaan viime vuoden lopulla ilmaissut, että myös tällainen epätavallinen tapahtuma, jota ei ole perusteltu ottaa velkaantumisarvioissa huomioon, on pakolaiskriisi ja sen kustannukset.

Keskipitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti Suomen odotetaan viime ja tänä vuonna pitkälti noudattavan vaadittua sopeutusuraa. Näin ollen komissio katsoo myös omalta osaltaan, että Suomi noudattaa alijäämä- ja velkakriteeriä, mutta velkasuhteen kasvaessa on tärkeätä, että kestävyysparantamiseen liittyviä päätöksiä tehdään. Valiokunta omassa havainnossaan korostaa juuri talouskasvun ja työllisyyden ratkaisevaa merkitystä velkaantumiselle. Vanha nyrkkisääntöhän on, että koko julkisen talouden osalta prosentti työllisyysasteesta eteenpäin on noin miljardi euroa tasapainovaikutuksena. Eli sopeutustoimia tehtäessä jos kasvun ja työllisyyden pohja pettää, sopeutusmäärä, leikkausten määrä käy ajan oloon kestävämmäksi. Siksi kasvupolitiikassa ja työllisyydessä onnistuminen on ratkaisevaa.

Kun tilastotietoja toimitetaan pohjaksi velkaantumisen ja näiden lukujen arviointiin, on aihetta todeta, että tätä työtä täytyy tehdä riippumattomien elinten, Suomessa Tilastokeskuksen. Tiedämme, että erityisesti Kreikassa tässä suhteessa epäonnistuttiin takavuosina erittäin pahasti eikä myöskään sopeutuminen uusiin sääntöihin ole sujunut siellä ongelmita. Meillä Tilastokeskus viime kädessä arvioi, miten alijäämään luettavia menoja ja tuloja pitää käsitellä, ja tässä ajankohtainen asia on, että eräät hallituksen kärkihankkeiden rahoituspakettiin liittyvät tulot saattavat jäädä sellaisiksi, joita Tilastokeskus ei ota huomioon alijäämää vähentävinä tuloina. Joten olemme itsekkin tässä tilanteessa, jossa riippumattomuus viranomaisille on tärkeä osa tämän järjestelmän toimintaa, jotta eri maita käsitellään yhdenmukaisella tavalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

Tässä yhteydessä tuon eduskunnan tietoisuuteen myös huolen siitä, miten tämän sääntelyjärjestelmän oloissa, kun osa päätöksistä tapahtuu Suomen eduskunnan ulkopuolella, se vaikuttaa eduskunnan budjettivaltaan ja eduskunnan valvontavaltaan.

Tarkastusvaliokunta on päättänyt tehdä ison tutkimushankkeen, jossa käydään lävitse viime vuosien ja vuosikymmenen muutoksia eduskunnan budjetti- ja valvontavallan toteutumisessa. Siihen liittyvät sekä omat muutoksemme budjetin kehittämisen osalta — budjetin muuttuminen yleisemmäksi, ulkopuolisten rahastojen vaikutus eduskunnan päätösvaltaan — että myös sitten EU-päätösten tosiasiallinen vaikutus eduskunnan budjettivallan rajaamiseen. Tämä on merkittävä hanke. Eduskunnan valtiovarainvaliokunta on useissa aikaisemmissa mietinnöissään kiinnittänyt huomiota siihen riskiin, että Suomen kansan valitsemien edustajien mahdollisuus vastata kaikista Suomen valtion menoista ja tuloista rajoittuu muun muassa Euroopan unionin kehittyvän säädösjärjestelmän johdosta. Tämä tulee valmiiksi kuluvaan vuoteen aikana, niin että oletan, että loppusyksynä on aihetta käydä keskustelu, miten unionin päätöksenteko, siellä tehtävät ratkaisut ja eduskunnan budjettivalta suhteutuvat toisiinsa.

Arvoisat edustajat, tarkastusvaliokunta on käynyt erittäin huolella tämän finanssipolitiikan valvonnan raportin lävitse ja toteaa, että tarkastusvirasto on tehnyt huolellista, riippumatonta työtä, ja valiokunnan keskeiset johtopäätökset vastaavat tarkastusviraston havaintoja, joten valiokunnalla ei ole huomauttamista tämän kertomuksen johdosta.

13.10 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä raportti oli tärkeä ja hyvin mielenkiintoista luettavaa. Haluan heti aluksi todeta, että minusta on todella tärkeää, että jatkossa, tarkastusvaliokunta kun on tilannut tämän raportin eduskunnan budjettivallasta, tulemme kaikki tähän syvästi perehtymään, koska on viime aikoina, niin kuin tästäkin raportista käy ilmi, ollut kehityssuuntia, mitkä ovat rajoittaneet eduskunnan budjettivaltaa. Esimerkiksi myös valtiovarainvaliokunnan näkökulmasta olemme näistä asioista usein puhuneet.

Kuten tuossa valiokunnan puheenjohtaja totesi, tietenkin on huomioitava tämä yksi keskeinen seikka, mikä tästä raportista käy ilmi, eli se, että nämä vakaus- ja kasvusopimuksen kriteerit täyttyvät ja liiallisen alijäämän menettelyyn ei ole syytä lähteä. Tietenkin tässä suhteessa nämä puheet, mitä käytiin siitä, että Suomi joutuisi holhoukseen, eivät nyt sitten ole täyttymässä. Se ei tietenkään, hyvät ystävät, tarkoita sitä, ettemmekö täällä olisi huolestuneita tästä velasta, mistä tässäkin raportissa paljon puhutaan. Ja haluan tässä yhteydessä jälleen kerran alleviivata sitä, että tämän hallituksen linja on nyt siinä suhteessa hyvin vaarallinen, että meidän olemme ottamassa tänä vuonna enemmän velkaa kuin viime vuonna, toisin kuin SDP:n vaihtoehtobudjetissa tapahtuisi. (Ben Zyskowiczin välihuuto) — Uskoisin, puhemies, että SDP:n vaihtoehtobudjetti kannattaa nyt lukea, sillä tämä raportti antaa myös siihen perusteluja. Hallituksen kannattaisi ottaa siitä muutamia koppeja. — Valiokunta tässä hienossa yksimielisessä mietinnössään toteaa esimerkiksi, että Emu-kriteerien täyttymisessä ratkaisevaa on onnistuminen kasvua ja työllisyyttä koskeissa tavoitteissa. Tätä lausetta minä nyt kovin tässä ja nyt haluan alleviivata.

Tässä mietinnössä puhutaan myös siitä, että on ollut positiivista, että meille on tullut tämä valtiontalouden arviointineuvosto, joka juuri antoi raporttinsa tovi sitten. Mielenkiintoistahan tässä raportissa nyt oli juuri se, että kun katsoimme, mitä tämä arviointineuvosto nyt sanoi, niin täältä löytyi ensimmäisenä otsikko "Kilpailukyypaketin työllisyysarvio pielessä". Tämä raportti antoi aika vakavaa sanomaa tästä hallituksen talouslinjasta, hallituksen työllisyyslinjasta. Työllisyysarviot pielessä — eli ne ovat liian optimistisia. Ja sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

maan aikaan kun täällä puhutaan, kuinka ratkaisevaa myös näiden Emu-kriteerien ja muiden noudattamisen kannalta on nimenomaan onnistuminen työllisyystavoitteissa, niin minä haluaisin nyt korostaa sitä, että hallitus ottaisi tästä vakavasta viestistä, mikä arviointineuvostoltakin tuli, kopin ja nyt tarkastaisi omaa hallitusohjelmaansa hyvin paljon työllistävämpään suuntaan.

Me olemme käyneet täällä syksyllä lukuisia talouspoliittisia keskusteluja, missä me olemme oppositiosta käsin hämmästelleet sitä, että hallituksen työllisyyspolitiikkaa ei tämän vuoden budjetissa juurikaan näy eli siitä puuttuvat tyystin toimet työllisyyden hyväksi tässä ja nyt. Ne toimet puuttuvat tyystin tästä hallituksen tämän vuoden talouslinjasta. On uskottu sokeasti siihen, että joku pakkolakipaketti toisi ensi vuonna muka lisää työpaikkoja, ja sitä kautta ollaan kyllä pakastettu koko kilpailukyky tälle vuodelle. Tämän sanoman me olemme usein toistaneet, ja nyt minä toivon, että hallitus voisi ottaa koppia viimeistään tässä vaiheessa, tarkistaa hallitusohjelmaa työllistävämpään suuntaan. Se on täysin välttämätöntä, elleimme halua, puhemies, mennä ojasta allikkoon.

Mutta tietenkin hieman hämmästyttävää on se, että vaikka voisi kuvitella, että tässä vaiheessa ryhdyttäisiin ripeämpiin työllisyystoimiin, niin mitä me kuulemmekaan valtiovarainministerin suusta. Me kuulemme pelotteluja lisäleikkauksilla tässä tilanteessa, kenties jo kevään kehysriihessä. Ja jokainen meistä tietää, että paitsi että on inhimillisesti hyvin väärin, jos vielä enemmän hallitus lähtee käymään sen pienen ihmisen kukkarolle tekemään tuhoisia leikkauksia koulutukseen, sosiaaliturvaan, työllisyysmäärärahoihin, niin se on myös talouspoliittisesti erittäin epäviisasta. Jos tässä vaiheessa lähdemme leikkaamaan, kuristamaan ihmisten ostovoimaa, niin enpä usko, että me selviämme näiltä heikoilta jäiltä, joilla hallitus nyt jo kävelee ja jää ritisee, koskaan sitten kuiville. Siksi toivoisin kovasti, että nämä lisäleikkauspuheet nyt unohdettaisiin, ryhdyttäisiin ripeästi työllistäviin toimiin.

Jos ette, arvoisat hallituspuolueet, halua opposition ääntä uskoa, niin uskokaa esimerkiksi varapuhemies Pekkarista, joka tuossa joulun alla otti hyvin kantaa siihen, hän myönsi oikeastaan sen, että näitä työllisyystoimia tässä ja nyt ei ole riittävästi tehty ja olisi syytä kenties vähän tarkistaa linjaa ja hallitusohjelmaa. Minusta tämä neuvo oli viisas. Hän on kokenut talousosaaja ja -konkari, ja kannattaisi ehkä kuunnella myös hänen neuvojaan tässä.

Puhemies! Lopuksi totean, kun aika ylittyy, että SDP:llä on oma vaihtoehto ja tämä vaihtoehto sisältää lukuisia toimia työllisyyden hyväksi tässä ja nyt. Toivon, että otatte niistä kopin, ne on tehty hyvässä mielessä, ja toivomme, että ne innostuttavat hallituksen myös työllistävämpään politiikkaan.

Puhemies Maria Lohela: Täällä on nyt useampia vastauspuheenvuoroja pyydetty, eli aloitetaan.

13.16 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä se SDP:n vaihtoehto nähtiin jo viime kaudella. Eihän se ollut yhtään mitään. Jäimme odottelemaan tuloksia ja ratkaisuja — niitä ei koko vaalikauden aikana syntynyt.

Sipilän hallituksen koko talous- ja työllisyyspolitiikan lähtökohta on juuri se, että nostamme työllisyysastetta 72 prosenttiin. (Riitta Myller: Milloin te aloitatte?) Mihinkä päästään, se on toinen kysymys, mutta panostukset, jotka koskettavat muun muassa biotaloutta ja piakkoin julkistettavaa korjausvelkainfranhankkeiden eteenpäinviemistä, ovat varmasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

myös yksi osa maamme työllistävyyttä ja työllistämispolitiikkaa. Tältä osin kyllä tämän hallituksen kaudelta tulee näkymään monia asioita, jotka vievät sitten näitä tavoitteita eteenpäin.

Minusta tuossa esittelypuheenvuorossa kerrottiin realistisella tavalla myös ehkä laajemmaltikin eduskunnan näkökulmaa juuri tähän talous- ja työllisyyspolitiikkaan. Siinä oli hyvää kuultavaa, mutta, edustaja Viitanen, teidän puheenvuoronne palautti kyllä taas politiikan aakkoset mieleen. (Pia Viitanen: Aliarvioitte!)

13.17 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitaselle: Kyllä te, SDP, olette sitä velkasoppaa keittäneet aika kovastikin myös yhdessä meidän kanssamme. Siltä osin on turha teidän pestä käsiänne velkakehityksen osalta. Tämän hallituksen osalta tullaan mittaamaan tulevana vuosina sen onnistuminen liittyen työllistämiskehitykseen. Tiedämme, että sitä kautta, mitä meidän hallitus on tekemässä, siellä on vahvat panostukset kärkihankkeiden kautta, joissa rakennetaan uutta työtä, sitä uutta maailmaa, jossa meidän osaajamme pääsevät tekemään töitä. Lisäksi on kilpailukykysojimus.

Nostan kuitenkin yhden näkökulman tästä erinomaisesta mietinnöstä. Valtion vastuut, jotka ovat budjettitalouden ulkopuolella, on ehdottomasti saatava paremmin haltuun ja siltä osin läpinäkyvämmäksi osaksi meidän eduskunnan työskentelyä.

13.18 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, kun edustaja Viitanen viittasi arviointineuvoston raporttiin, on hyvä katsoa, mitä siellä oikeasti sanotaan. Siellähän sanotaan niin, että säästöjen ja julkisen talouden tasapainottamisen osalta hallituksen valitsema linja on täysin oikea. Sitten yksityiskohdissa on tiettyä kritiikkiä, mutta tämä on se. Siellä sen sijaan ei puhuta siitä mitään, että pitäisi putsata Sitran taseet, niin kuin te olette esittänyt. Sitä ei ole arviointineuvosto ollenkaan havainnut omissa ehdotuksissaan.

Ja tähän 72 prosentin työllisyysasteeseen päästään kyllä parhaiten niin, että on olemassa oikeita keinoja, joilla suomalaisen työn kilpailukykyä parannetaan, ja ne on hallitusohjelmassa lueteltu: paikallinen sopiminen, määräaikaisten työsuhteiden helpottaminen, takaisinottovelvoitteen joustavoittaminen, koeajan pidentäminen, lomalla sairastamisesta omavastuun palauttaminen. Nämä ovat oikeita keinoja, millä päästään eteenpäin.

13.19 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän se totuus tässä nyt on se, että jotta me pystymme saamaan kasvua, me tarvitsemme työpaikkoja. Jos täällä edustaja sanoo, että täällä arviointineuvoston raportissa on pieniä yksityiskohtia, jotka sitten sanovat, että voi olla vähän pielessä jotakin, niin onko teidän mielestänne pieni yksityiskohta se, että arviointineuvosto toteaa selkeäsanaisesti, että hallituksen työllisyysarviot ovat pielessä, ne on arvioitu liian optimistisiksi? Minusta se on kaikkea muuta kuin pieni yksityiskohta, se on hevosen kokoinen iso yksityiskohta, arvoisa kokoomus ja hyvät hallituspuolueet, jotka kokoomuslaista politiikkaa nyt noudatatte. (Jari Leppä: Tämä on Sipilän hallitus!)

Tämä toinen pieni yksityiskohta ehkä teidän mielestänne, minun mielestäni iso yksityiskohta, on se, että kukapa sanoisi, että tänä päivänä on kovinkaan viisasta leikata draamatisella tavalla tulevaisuuden siemenperunoista eli koulutuksesta ja tutkimuksesta. Tämä on mielestäni ollut aivan hurja asia, että nyt sitten yliopistoilla on valtavia irtisanomisia (Ben Zyskowitz: Mistäs te olisitte leikanneet?) ja kaikki nämä siemenperunat viedään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

Nämä eivät ole, arvoisa Satonen, mitään pieniä yksityiskohtia.

13.20 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olipa hyvä, että edustaja Viitanen otti tämän työllisyysarvion esille. Te olette varmaan sen luenut, ja niin olen minäkin luenut, mistä siinä on kyse. Se, että siinä väitetään, että hallituksen toimet, kilpailukyypaketti, ei johda sellaiseen työllisyysarvioon kuin mitä on toivottu, perustuu siihen, että siinä ajatellaan niin, että palkat nousevat seuraavalla kierroksella enemmän. Mutta mistä tämä hallituksen politiikka on lähtenyt, ja mikä on ollut se idea? Idea on ollut se, että tehdään kilpailukyypaketti, tehdään maltillinen palkkaratkaisu ja sen lisäksi parannetaan vielä yritysten kilpailukykyä. Se on se 5+5+5-malli. Sitä tuossa raportissa ei arvioida ollenkaan, vaan siellä on vain otettu ikään kuin annettuna se, ettei hyväksytä tätä kilpailukyypakettia, lähdetään sitä palkankorotusvaatimuksilla vesittämään. Eivät ne työllisyysarviot sieltä mihinkään häviä, jos säilytään maltillisella linjalla sen lisäksi, että kilpailukyypaketti toteutetaan.

13.21 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä sanoa, että jälleen kerran niiden puolueiden edustajat täällä eniten puhuvat valtiontalouden velkaantumisesta, jotka ovat edellisessä hallituksessa ottaneet eniten velkaa. Siis Suomen ylivoimaisesti suurin velkapuolue on kokoomus, jonka hallituskausien aikana Suomi on ottanut 99 miljardia velkaa. (Ben Zyskowiec: Te olette aina vastustaneet säästöjä!) 99 miljardia velkaa kokoomus on tälle maalle ottanut. Nyt he jatkavat puhetta velasta. Ja kyllä minä hämmästyin sitä, kun tämän vuoden budjetti tuotiin eduskuntaan viime syksynä, että tänä vuonnahan otetaan enemmän velkaa kuin viime vuonna. Arvoisa puhemies, eiköhän tämä velasta puhuminen nyt kannattaisi laittaa tosiasioiden raameihin.

Mutta millä tiedoilla tätä hallitusta johdetaan? Pääministeri Sipilä sanoi 20.9. pääministerin haastattelutunnilla, että Suomi on aivan hilkulla joutua komission holhoukseen — aivan hilkulla. Aikaisemmin hän sanoi, että Suomi velkaantuu miljoonan tunnissa. (Puhemies koputtaa) Sekin osoittautui vääräksi. Nyt näyttää siltä, että tämäkään puhe (Puhemies koputtaa) ei pidä paikkaansa, kun katsoo tätä raporttia.

13.23 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtmanille velkapuheista pitää sanoa, että niin pieniä säästöjä kokoomus ei ole pystynyt löytämään, etteikö SDP olisi niitä vastustanut. (Naurua) Ja tässäkin eduskunnassa te eri päivinä vastustatte eri säästöjä, mutta summa summarum: te vastustatte käytännössä kaikkia säästöjä. Sitten on hyvä hurskastella sillä, että kokoomus on tätä maata velkaannuttanut.

Mitä edustaja Viitasen puheenvuoroon tulee, niin käytännössä SDP työllisyyden osalta konkreettisesti ajaa sitä, että työllisyysmäärärahoja lisätään. No, niillekin on oma sijansa, en sitä kiellä. Mutta aivan keskeistä, kuten edustaja Satonen täällä kertoi, työllisyyden kehitykselle on suomalaisen työn kilpailukyky, ja sitä hallitus pyrkii edistämään. Se pyrkii edistämään sitä siten, että työmarkkinaosapuolet löytäisivät näistä kilpailukykyämme parantavista toimista ratkaisun. Toinen on rakenneuudistukset työelämässä, joista keskeisimpänä on paikallisen sopimisen edistäminen.

13.24 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on todella talous- ja työllisyyspolitiikassa vaihtoehtoja, mutta kun katsoo vaihtoehtobudjette-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

ja täällä viime syksyltä, niin kun meillä on tilanne, että kansantalous koko ajan pienenee, niin ei kukaan ole pystynyt esittämään mitään oleellisesti erilaista vaihtoehtoa julkistaloudelle. Nämä erilaiset variaatiot ovat hyvin pieniä. Kun meidän kakku pienenee, niin ei vaihtoehtoja paljon ole muita kuin mitä hallitus on esittänyt.

Sen sijaan minä olen kyllä tästä velkaantumisesta huolestunut laajemminkin. Esimerkiksi globaalia finanssijärjestelmää valvovan OECD:n tarkastuskomitean johtaja varoitti hyvin laajalti maailman velkaantumisesta. Samoin McKinseyn raportit ovat varoittaneet siitä, että tämä meidän järjestelmä voi jopa romahtaa. Maailman velkaantuminen, kokonaisvelkaantuminen ei ole pysähtynyt, vuoden 2007 jälkeen se on koko ajan kasvanut. Esimerkiksi Kiinan velkaantuminen vuodesta 2007 on nelinkertaistunut. Meidänkin velkaantumisen kasvaa. Velka ei ole tämän kriisin lääke, vaan se on tämän kriisin syy.

13.25 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Heinäluomalle hyvästä mietinnön esittelystä. Olisin kiinnittänyt huomiota muutamaan asiaan.

Ensinnäkin, olemme hyvin riippuvaisia tietysti viennistä ja siitä, että saamme viennin vetämään. Nyt kun Euroopassa kuitenkin talouskehitys on parantunut, myöskin Etelä-Euroopan maissa, niin meillä näyttää vielä sakkaavan. Osittainhan tämä liittyy myös tähän Venäjän talouskehitykseen, joka on meillä erityinen riskitekijä.

Mutta olisin kiinnittänyt huomiota myöskin nurkan takana vaanivaan riskiin, joka liittyy Britannian EU-jäsenyyteen ja tulevaan kansanäänestykseen siellä. Britannia on meille kuudenneksi suurin vientimaa. Meillä on ollut hyvin samanlaisia näkemyksiä EU:n kehittämisestä talousmielessä: vapaat markkinat ja järkevä sääntely EU:n puitteissa. Jos menetämme tällaisen kumppanin Euroopan unionista, se vaikuttaa myöskin meidän talouteemme negatiivisesti. Minusta näitäkin asioita pitäisi miettiä ja tehdä kaikkemme sen eteen, että EU säilyy yhtenäisenä tulevina vuosina.

13.26 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ala-Nissilä sanoi, että ei ole ollut vaihtoehtoja talouspolitiikassa. Kyllä on ollut vaihtoehtoja, (Olavi Ala-Nissilä: Talouspolitiikassa, mutta ei julkistaloudessa!) vasemmistoliitto esitti niitä vaihtoehtoja ennen vaaleja ja hävisi vaalit niillä, ei kyennyt puolustamaan uskottavasti sinällään perusteltuja vaihtoehtoja. Meillä on kaksi peruslinjaa: velkaantua ja elvyttää tai velkaantua ja olla elvyttämättä. Ja te olette valinneet tämän jälkimmäisen vaihtoehdon. Meillä on omassa vaihtoehdossamme ollut hyvin ennakkoluulottomia esityksiä: arvonlisäveron määräaikainen alentaminen, työaikaakokeilu ja ennen kaikkea aktiivinen työllisyyspolitiikka, josta Suomessa on luovuttu, toisin kuin muissa Pohjoismaissa.

Ja yhtenä isona asiana on kyllä Venäjä-pakotteet, joissa Suomi on ampunut itse itseään jalkaan ja on ensimmäisenä mallioppilaana ollut hyväksymässä sellaiset toimet, jotka kaikista rankimmin koskettavat esimerkiksi suomalaista elintarviketeollisuutta. Ei ole tarvinnut käydä kovinkaan monella maitotilalla, kun on nähnyt, mikä se karmea tilanne siellä on. Tämän luulisi ainakin keskustalaisia kiinnostavan.

13.27 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän läsnä olevia edustajia erittäin aktiivisesta keskustelusta. Tietysti iloitsemme valiokunnassa varmaan kaikki siitä, että varsinaisesti valiokunnan mietinnöstä ei ole löydetty moitteita, (Naurua) vaikka muuten moitteita eri suuntiin on tässä tullut aika runsaasti. Ehkä se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

kertoo siitä, että vaikeassakin maastossa voi löytää tällaisen yksituumaisen tien, miten pitää asiat nähdä ja mitä korostaa.

Otan kuitenkin esille asian, joka hämmästykseni tässä ei ole noussut esille, ja se koskee eduskunnan budjettivallan rapautumista. Se ansaitsee tulla mietityksi, ja toivon, että siihen voidaan vuoden aikana vielä palata. Otan siihen sitten yhden yksityiskohtaisen esimerkin, joka on se, että viime vaalikaudella tehtiin päätös, että tässä EU:n kriisirahastossa EVM:ssä tehtävät päätökset, nämä ohjelmat, voidaan panna toimeen ja lisärahaa voidaan antaa ilman, että se tulee tänne suureen saliin, pelkästään suuren valiokunnan käsittelyssä. Nyt voi tietysti miettiä, onko sekin osa eduskunnan tosiasiallisen vallan vähentymistä, (Puhemies koputtaa) että näitä ratkaisuja tehdään aika pienellä porukalla.

13.28 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä velkaantuminen varmasti täytyy taittaa, ja se ei pelkällä kasvulla tule taittumaan, mutta tärkeää siinä on kilpailukyvyyn vahvistaminen. Itse toivon, että nyt kun yhteistä tahtoa on jälleen kaikilla osapuolilla, tuo yhteiskuntasopimus saataisiin. Se olisi varmasti itse kunkin suomalaisen kannalta paras asia. Pidän myönteisenä sitä, että nyt tässä asiassa on yhteistä tahtoa löytynyt.

Mutta kyllä hivenen hämmästelen sen tyyppistä keskustelua, missä säästöt samaan aikaan kyseenalaistetaan. Eli kun korot ovat alhaalla, niin osa ajattelee edelleen, että meillä olisi varaa velkaantua roimasti lisää. Ne eivät tule valitettavasti pysymään näin alhaalla loputtomiin, ja silloin kun 100 miljardia on ylittynyt ja siihen laitetaan 4 prosenttia — tai pahimmissa tapauksissa vaikkapa 10 prosenttia — korkoa, niin kulut ovat aivan eri luokkaa, ja näihin pitää varautua. Sen takia olen huolestunut (Puhemies koputtaa) siitä, että vihervasemmistosta edelleen vannotaan vain velkaantumisen nimeen.

13.29 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz, ei tässä kukaan hurskastele, kerron faktaa. Faktaa on se, että kokoomus on ollut hallituksessa kaikista puolueista se, joka on ottanut eniten velkaa. Tästä tosiasiasta te ette pääse kiemurtelemaan ulos, vaikka te kuinka haluaisitte. Ettekä te pääse siitä syyttämällä muita, vaikka te kuinka haluaisitte. Mielipiteistä voidaan sitten olla eri mieltä, mutta faktaa on se, että kokoomus on tälle maalle ottanut eniten velkaa. Ja luulenpa... (Välihuuto) — Se on 99 miljardia. — Ja luulenpa, että faktaa on sekin, että tässä salissa eniten velasta on puhunut juuri se puolue, joka on ottanut eniten velkaa. Kokoomus on tämän maan johtava velkapuolue. (Välihuutoja)

Mutta, arvoisa puhemies, on olemassa vaihtoehtoja. Esimerkiksi laajennetaan veropohjaa finanssisektoriin ja pidetään huoli, että palkasta ja eläkkeestä jää enemmän käteen.

Arvoisa puhemies! Varapuhemies Pekkarinen oli oikeilla jäljillä, hallitusohjelmaa pitäisi nyt muuttaa työllistävämpään suuntaan. Saako tämä kaikua hallituspuolueilta?

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustaja Zyskiewicz, sitten jo aika alkaa loppua.

13.31 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiasioista ei ole tosiaan tarvetta kiistellä, sen sijaan erilaisten tilastojen tulkinnasta ja ennen kaikkea siitä, mitkä seikat ovat vaikuttaneet minäkin hallituskautena siihen, että on jouduttu velkaa ottamaan, voidaan keskustella. Jos esimerkiksi tällaisia tilastoja tehdään ilman, että lain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2016 vp

kaan otetaan huomioon sitä, minkälaisia suhdannekausia milloinkin on eletty, niin silloinkin tilasto on aika lailla tyhjän päällä.

Mutta ei tarvitse mennä historiaan, puhutaan tässä ja nyt. Kokoomus on valmis tekemään tällä vaalikaudella välttämättömiä säästöjä, jotta tämä velaksi eläminen saataisiin taistumaan ja ensi vaalikaudella loppumaan. Mitä SDP tekee? Se lyö kyllä pöytään erilaisia vaihtoehtobudjetteja, joissa ryöstämällä Suomen Pankki ja niin edelleen osoitetaan, että muka velkaannutaan vähemmän, mutta käytännössä joka päivä joka istunnossa täällä te vastustatte säästöjä.

Puhemies Maria Lohela: Asian käsittely keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.